

**List Svatého otce Františka
u příležitosti stého výročí
vyhlášení apoštolského listu „Maximum illud“
o činnosti misionářů ve světě**

Ctihodnému bratru
kardinálu Fernandu Filonimu,
prefektovi Kongregace pro evangelizaci národů

Dne 30. listopadu 2019 oslavíme sté výročí vyhlášení apoštolského listu *Maximum illud*, jímž chtěl papež Benedikt XV. dát nový impuls misijnímu úkolu hlásat evangelium. V roce 1919, nedlouho po ukončení tragického celosvětového konfliktu, který sám označil za „nesmyslné krveprolití“,¹ upozornil tento papež na potřebu přehodnotit misijní dílo ve světě z perspektivy, která se bude více opírat o evangelium, a tak misie očistí od všeho koloniálního nánosu a udrží je dál od nacionalistických a expanzionalistických cílů, které napáchaly tolik škod. „Církev Boží je všeobecná, není cizí žádnému člověku ani národu,“² napsal a rozhodně vybídl k odmítání jakýchkoli dílčích zájmů, neboť jediným motivem misijní činnosti má být poselství a láska Pána Ježíše, šířené svatostí vlastního života a dobrými skutky. Benedikt XV. tak položil zvláštní důraz na *missio ad gentes* a s využitím soudobých pojmů i jazyka se pokusil zejména mezi kněžími oživit vědomí misijní povinnosti.

Tato povinnost je odpovědí na trvalý Ježíšův příkaz: „Jděte do celého světa a hlásejte evangelium všemu tvorstvu!“ (Mk 16,15). Zachovat tomuto Pánovu pokynu svou poslušnost není pro církev jednou z možností, ale – řečeno s II. vatikánským koncilem – je to její „povinnost“,³ neboť církev je „svou podstatou misionářská“.⁴ „Hlásat evangelium je skutečně milostí a vlastním povoláním církve, a ona v něm nachází svou nejvnitřnější totožnost. Církev existuje právě proto, aby hlásala evangelium.“⁵ Koncil dále prohlašuje, že má-li církev zůstat věrná sama sobě a hlásat Ježíše ukřižovaného a zmrtvýchvstalého pro všechny, Spasitele živého a milosrdného, pak „musí jít pod vedením Ducha svatého stejnou cestou, jakou šel Kristus, totiž cestou chudoby, poslušnosti, služby a sebeobětování“.⁶ Tak bude schopná účinně hlásat Pána, „počátek a vzor tohoto obnoveného lidství, prodchnutého bratrskou láskou, upřímností a mírumilovným duchem, lidství, po kterém všichni touží“.⁷

To, co tolik leželo na srdci papeži Benediktu XV. před téměř sto lety a co před více než padesáti lety znovu zopakoval koncil, je stále aktuální. V minulosti i dnes platí, že „církev, poslaná Kristem, aby zjevovala a sdělovala všem lidem a národům Boží lásku,

¹ Benedikt XV., *List představitelům válčících národů*, 1. srpna 1917: AAS IX (1917), 421–423.

² Benedikt XV., apoštolský list *Maximum illud*, 30. listopadu 1919: AAS 11 (1919), 445.

³ II. vatikánský koncil, dekret o misijní činnosti církve *Ad gentes*, 7. prosince 1965, č. 7: AAS 58 (1966), 955. [Český překlad viz *Dokumenty II. vatikánského koncilu*, Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2002 – pozn. překl.]

⁴ Tamtéž, č. 2 (AAS 58 [1966], 948).

⁵ Pavel VI., apoštolská exhortace *Evangelii nuntiandi*, 8. prosince 1975, č. 14: AAS 68 (1976), 13. [Český překlad viz Pavel VI., *Evangelii nuntiandi*, Zvon, Praha 1990 – pozn. překl.]

⁶ *Ad gentes*, č. 5 (AAS 58 [1966], 952).

⁷ Tamtéž, č. 8 (AAS 58 [1966], 956–957).

si je vědoma toho, že musí vykonat ještě obrovskou misijní práci“.⁸ Papež svatý Jan Pavel II. v tomto směru poznamenal, že „poslání Krista Vykupitele, které je svěřeno církvi, zdaleka ještě není splněno“, a skutečně: „Jediný pohled na lidstvo v jeho celku na konci druhého tisíciletí nám ukazuje, že toto poslání vážně dosud v začátcích a že my se ze všech sil musíme zapojit do práce na jeho splnění.“⁹ Proto také svatý Jan Pavel slovy, na která bych nyní každého rád znovu upozornil, vyzval církev k „*obnovení misijní horlivosti*“ v přesvědčení, že misijní činnost „obnoví církev, upevní víru a křesťanskou identitu a vnese novou horlivost a nové stimuly. *Víra zesílí předáváním!* Nová evangelizace křesťanských národů najde podnět a oporu v práci pro misi na celém světě.“¹⁰

Ve své apoštolské exhortaci *Evangelii gaudium*, čerpající ze závěrů XIII. řádného zasedání biskupské synody, jejíž účastníci uvažovali nad tématem *nová evangelizace pro předávání křesťanské víry*, jsem chtěl celé církvi tuto naléhavou výzvu znovu představit. Napsal jsem tam: „Jan Pavel II. nás vyzval, abychom uznali, že ‚se nesmí ztrácet síla k hlásání radostné zvěsti‘ těm, kdo jsou daleko od Krista, protože je to ‚*první úloha* církve‘. Misijní činnost ‚představuje i dnes pro církev *velkou výzvu*‘ a ‚misijní zájmy musí stát na prvním místě‘. Co by se stalo, kdybychom vzali tato slova skutečně vážně? Prostě bychom uznali, že misijní působení je *paradigmatem každého díla církve*.“¹¹

Jsem přesvědčen, že tento úkol je dnes naléhavější než kdy jindy. „Má programový význam a závažné důsledky. Doufám, že všechna společenství podniknou kroky nezbytné k tomu, abychom pokročili na cestě konverze v pastoračním a misijním působení, jež nemůže nechat věci takovými, jaké jsou. Nyní nestačí ‚pouhá administrativa‘. Osvojme si ve všech částech světa ‚trvalý misijní stav‘.“¹² Nebojme se s důvěrou v Boha a velkou odvahou učinit misijní rozhodnutí, „které bude schopné všechno proměnit, aby se zvyklosti, styly, harmonogramy, slovník i všechny církevní struktury staly přiměřenou cestou k evangelizaci současného světa spíše než k sebe prezentaci. Obnova struktur, kterou vyžaduje na konverzi založená pastore, může být chápána pouze v tomto smyslu: Počínat si tak, aby struktury byly více misijní, aby řádná pastore ve všech svých instancích byla více expanzivní a otevřená. Je proto nutné, aby se ‚vycházení‘ stalo trvalým postojem aktérů pastore, a tak aby snadněji Ježíši odpovídali všichni, kterým nabízí své přátelství. Jak řekl Jan Pavel II. biskupům Oceánie, ‚účelem každé obnovy v církvi musí být misie, aby sama neupadla do pasti jakési církevní sebezahleděnosti‘.“¹³

Apoštolský list *Maximum illud* v prorockém duchu a s evangelní smělostí vyzval k překročení národních hranic a k vydávání svědectví o spásonosné Boží vůli prostřednictvím všeobecného misijního poslání církve. Kéž se nadcházející sté výročí tohoto dopisu stane podnětem k tomu, abychom bojovali s vracejícím se pokušením, které se skrývá za každou církevní introverzí, za veškerým sebeztažným útekem do své bezpečné zóny, za každým pastoračním pesimismem a neplodnou nostalgií po minulosti,

⁸ Tamtéž, č. 10 (AAS 58 [1966], 959).

⁹ Jan Pavel II., encyklika *Redemptoris missio*, 7. prosince 1990, č. 1: AAS 83 (1991), 249. [Český překlad viz Jan Pavel II., *Redemptoris missio*, Zvon, Praha 1994 – pozn. překl.]

¹⁰ Tamtéž, č. 2 (AAS 83 [1991], 250–251).

¹¹ Papež František, apoštolská exhortace *Evangelii gaudium*, č. 15: AAS 105 (2013), 1026. [Český překlad viz papež František, *Evangelii gaudium*, přel. Milan Glaser, Paulínky, Praha 2014 – pozn. překl.]

¹² Tamtéž, č. 25 (AAS 105 [2013], 1030).

¹³ Tamtéž, č. 27 (AAS 105 [2013], 1031).

a místo toho abychom se otevírali radostné novosti evangelia. Kéž se i v našich neklidných dobách, sužovaných tragickými válkami a ohrožovaných politováníhodnými sklony zdůrazňovat rozdíly a podněcovat konflikty, s obnoveným nadšením hlásá světu radostná zvěst, že v Ježíši zvítězilo odpuštění nad hříchem, život nad smrtí a láska nad strachem, a kéž tato zvěst vlije každému důvěru a naději.

Ve světle výše řečeného a po přijetí návrhu ze strany Kongregace pro evangelizaci národů proto vybízím, aby se v říjnu roku 2019 slavil Mimořádný misijní měsíc, který by pomohl zvýšit povědomí o *missio ad gentes* a s obnoveným nadšením se znovu pustit do misijní proměny života i pastorační činnosti církve. Dobrou přípravou na toto slavení se může v říjnu roku 2018 stát Misijní měsíc, který všem věřícím umožní, aby si hlásání evangelia vzali k srdci, a jejich společenstvím pomůže růst v misijní a evangelizační horlivosti, aby stále rostla láska církve k misiím, jejichž podstatou je „vášeň pro Ježíše, avšak současně i vášeň pro jeho lid“.¹⁴

Tebe, ctihodný bratře, dále kongregaci, v jejímž čele stojíš, a také Papežská misijní díla pověřuji úkolem tuto událost připravit, a to zejména zvýšením povědomí o ní mezi místními církvemi, instituty zasvěceného života, společnostmi apoštolského života a četnými sdruženími, hnutími, společenstvími a dalšími církevními institucemi. Kéž se Mimořádný misijní měsíc stane mocnou a plodnou příležitostí k milosti, podpoří iniciativy a zejména pobídne k modlitbě, která je duší veškeré misijní činnosti. Kéž pomůže rozvinout hlásání evangelia, biblickou a teologickou reflexi misijního poslání církve, dílo křesťanské milosrdné lásky i praktické skutky spolupráce a solidarity mezi církvemi, aby se oživila a nikdy nám nescházela misijní horlivost.¹⁵

Vatikán, 22. října 2017

29. neděle v mezidobí
památka sv. Jana Pavla II.
Světový den misií

František

¹⁴ Tamtéž, č. 268 (AAS 105 [2013], 1128).

¹⁵ Srov. tamtéž, č. 80 (AAS 105 [2013], 1053).